

Till
Tekniska nämnden
Programnämnd samhällsbyggnad.

För kännedom
Kommunfullmäktige

Granskning av kommunens VA-verksamhet

Stadsrevisionen i Örebro kommun har genomfört en granskning av kommunens VA-verksamhet. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2016.

Syftet med granskningen är att bedöma huruvida kommunens underhåll är tillräckligt eller om det innebär risker för kommunen i ett ekonomiskt och verksamhetsmässigt perspektiv.

I granskningen noterar vi att rekrytering av kompetent personal är ett stort hot mot verksamheten och leveransförmågan, dvs. att verkställa de prioriteringar och investeringsplaner som finns. Vi bedömer att frågan prioriteras och att man arbetar intensivt med säkerställa kompetens i organisationen. Arbetet med att rekrytera och behålla personal bör ges fortsatt hög prioritet.

Stadsrevisionen anser att det är angeläget att det finns en dokumenterad underhållsplan för ledningsnätet som bör vara baserad på material ålder m.m. Stadsrevisionen har inte tagit del av en sådan underhållsplan. Den bör för de närmaste åren kostnadsberäknas och ligga som underlag för budgetäskande till fullmäktige.

Örebro kommun saknar i dagsläget reservvattentäkt vilket är en betydande säkerhetsrisk. Frågan om en ny vattentäkt och framtida reservvattentäkt är av avgörande betydelse för kommunen och bör ges hög prioritet i alla kommunala instanser.

Vi noterar också att beredskapsplanen för vattenförsörjningen behöver uppdateras och att aktuella aktörer involveras i detta arbete.

Senast den 28 februari 2017 önskar Stadsrevisionen svar från Tekniska nämnden och Programnämnd samhällsbyggnad vilka åtgärder de har för avsikt att vidta med anledning av ovanstående samt vad som i övrigt framkommer i bifogad revisionsrapport.

Ytterligare information om granskningen kan vid behov lämnas till de granskade nämnderna av Stadsrevisionens sakkunniga biträde, Karin Helin Lindkvist.

Örebro 2016-11-29

Britta Bjelle
ordförande

Lars Östring
vice ordförande

Bilaga: Rapport, Granskning av kommunens VA-verksamhet.

Örebro kommun

**Granskning av kommunens VA-
verksamhet
Revisionsrapport**

Advisory
KPMG AB
Kristian Gunnarsson
10 november 2016
Antal sidor: 10

Innehåll

1.	Sammanfattande rekommendationer	1
2.	Bakgrund och syfte	2
2.1	Revisionsfrågor	2
3.	Avgränsning och metod	3
4.	Iakttagelser från intervjuer och dokumentgranskning	3
4.1	Organisation	3
4.1.1	Bedömning	4
4.2	Kommunens kapital i form av ledningsnät	4
4.2.1	Tillgångar och förnyelsetakt	4
4.2.2	Planering, verksamhetsmål, statistik, driftsäkerhet och vattenkvalitet	5
4.2.3	Beredskapsplan för vattenförsörjningen	8
4.2.4	Säkerställd kapacitet och tillgång till reservvatten	9
4.2.5	Samordning och kostnadsfördelning mellan VA- och skattekollektiv	10

1. Sammanfattande rekommendationer

I rapporten finns löpande redovisat kommentarer. Denna sammanfattning är mer kortfattad och kan ses som rekommendationer.

I granskningen noterar vi att rekrytering av kompetent personal är ett stort hot mot verksamheten och leveransförmågan, dvs. att verkställa de prioriteringar och investeringsplaner som finns. Vi bedömer att frågan prioriteras och att man arbetar intensivt med säkerställa kompetens i organisationen. Arbetet med att rekrytera och behålla personal bör ges fortsatt hög prioritet.

Dagens omläggningstakt på ledningsnätet är inte långsiktigt hållbar och uppgår till över 200 år. Vi menar att förnysetakten behöver öka på ledningsnätet och på lång sikt närma sig 100 år. Ambitionen att uppnå en budget på 45 mnkr/år till förnyelse är en rimlig och nödvändig strategi.

Örebro kommun saknar i dagsläget reservvattentäkt vilket är en betydande säkerhetsrisk. Frågan om en ny vattentäkt och framtida reservvattentäkt är av avgörande betydelse för kommunen och bör ges hög prioritet i alla kommunala instanser.

Vi noterar också att beredskapsplanen för vattenförsörjningen behöver uppdateras och att aktuella aktörer involveras i detta arbete.

2. Bakgrund och syfte

Revisorerna har i revisionsplaneringen för 2016 uppmärksammat risker beträffande kommunens underhåll av sitt kapital inom VA-verksamheten.

Revisionen upplever att det finns ett behov av att klarlägga ett antal frågeställningar avseende investeringar, drift och underhåll och vad det kan innebära för kommunen i ekonomiskt- och verksamhetsmässigt perspektiv.

Syftet med granskningen är att bedöma huruvida kommunens underhåll är tillräckligt eller om det innebär risker för kommunen i ett ekonomiskt och verksamhetsmässigt perspektiv.

2.1 Revisionsfrågor

I syftesformuleringen ingår att belysa följande revisionsfrågor:

- Hur sker styrning, ledning och ansvar beträffande underhåll av ledningsnät?
- Vilken statistik och nyckeltal följer nämnden?
- Vilket beslutsunderlag finns? (Finns aktuella underhållsplaner för ledningsnätet?)
- Hur är förnyelsetakten på ledningsnät i förhållande till beräknad livslängd (anslagsutveckling över tid)?
- Finns dokumentation avseende kort- och långsiktiga underhållsbehov (konsekvensbeskrivningar/beslutsunderlag)?
- Vilken samordning sker mellan gata/VA vid ledningsgrävningar (skattekollektivt respektive avgiftskollektivt, projektredovisningar)?
- Driftaspekter: avloppsstopp, vattenläckor, ovidkommande vatten (inträngning), utläckage (svinn) och övrigt svinn d.v.s. det som inte sker via utläckage samt kapacitet vid reningsverk (miljökrav).
- Hur säkerställs vattenkvaliteten (kvalitetskrav, vattenverk)?
- Finns aktuell beredskapsplan för katastrofer i vattenförsörjningen och omhändertagande avloppsvatten?
- På ett övergripande sätt kartlägga hur kommunen säkerställt produktion i vattentäkt och tillkomst av reservtäkt.

3. Avgränsning och metod

Granskningen har avsett VA-verksamheten. Berörda nämnder är tekniska nämnden samt programnämnd samhällsbyggnad.

Granskningen har genomförts genom att omfattande relevant dokumentation analyserats. Utifrån dokumentanalysen har fördjupade intervjuer och avstämningar skett med berörda tjänstemän.

Granskningen har genomförts av Kristian Gunnarsson, certifierad kommunal yrkesrevisor, på KPMG. Föreliggande rapport har faktakontrollerats av ansvariga tjänstemän inom tekniska förvaltningen.

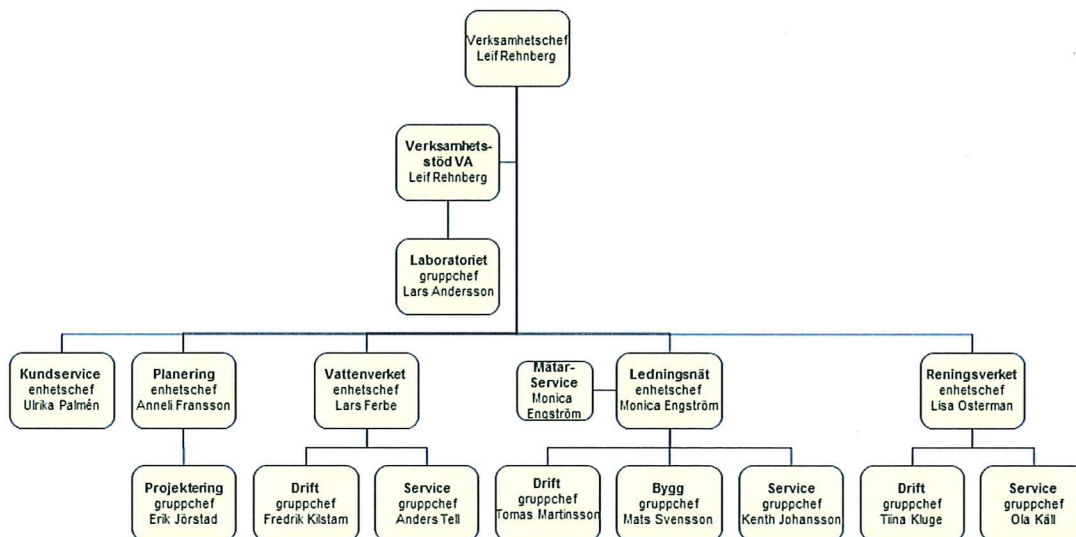
4. Iakttagelser från intervjuer och dokumentgranskning

4.1 Organisation

Kommunens verksamhet för vatten och avlopp är organiserat enligt nedan.

Organisationsschema Tekniska förvaltningen

Vatten och avlopp

Tekniska förvaltningen lyder under tekniska nämnden som i sin tur ingår under programnämnd samhällsbyggnad.

Antal anställda inom verksamheten är 107 st.

Örebro kommun växer vilket kommunen ser positivt på. Utmaningar finns också då kommunens anläggningar behöver byggas ut och ansvaret för underhåll ökar. I årsredovisningen för 2015 framgår att rekryteringar behövs för att klara utmaningarna.

I granskningen framkommer att rekrytering och säkerställandet av kompetens i organisationen är det enskilt största hotet för verksamheten och förmågan att kunna leva upp till de åtaganden som finns i investerings- och underhållsplaner. Ingenjör- och projektledarkompetens inom VA-området är smalt och gör det än svårare att rekrytera på en överhettad marknad där lönekrav kan vara svåra att möta. Vid tidpunkten för granskningen finns ett akut behov av att anställa 3 projektledartjänster.

Konkurrensen om kompetensen gör att kommunen nu anlitar rekryteringsfirmor som hjälp.

VA-verksamheten i Örebro förfogar över en relativt stor egenregiorganisation på rörnätssidan med 37 personer. Även denna del av organisationen är utsatt för konkurrens från den privata sidan där kommunen ibland fungerar som en plantskola.

4.1.1 **Bedömning**

Utifrån de beskrivningar vi fått del av från intervjuade bedömer vi att ansvariga för rekrytering inom vatten och avlopp gör vad man kan för att rekrytera. Lyckas man inte kan det få negativa konsekvenser på leveransförmågan vilket i förlängningen påverkar samhällsbyggnadet i stort.

4.2 **Kommunens kapital i form av ledningsnät**

4.2.1 **Tillgångar och förnyelsetakt**

Inom kommunen finns totalt ca 1 781 km ledningar, varav ca 720 km vattenledningar, ca 603km spillvattenledningar samt ca 458 km dagvattenledningar.

Det är svårt att beräkna livslängden på ledningsnätet. Livslängden anses till stor del bero på miljön som ledningen ligger placerad i, tidigare materialvalspolicy och historiska materialkvaliteter. Avskrivningar görs normalt på 50 år. Kostnaden för att lägga ledning bedöms i Örebro variera mycket beroende på om det är nyläggning eller lagning. Någon slags genomsnittskostnad, byggd på uppgifter från andra kommuner, uppskattas till i intervallet 2-10 tkr per meter beroende på ledningslängd och om utbyte sker i stadskärna eller utkant av stad. Mellan 4-10 tkr/meter är en uppgift som nämns av VA-chefen.

Nyanskaffningsvärdet för kommunens ledningsnät kan grovt (och sannolikt lågt) uppskattas till drygt 7 miljarder kronor (ca 4 tkr per meter). Enligt våra beräkningar förutsätts en årlig reinvestering på ca 140 mnkr för att uppnå en förnyelsetakt som motsvarar avskrivningstiden (50 år). En årlig förnyelse på cirka 70 mkr förutsätter att ledningsnätet håller i 100 år. En årlig

förnyelse på ca 35 mkr blir 200 år osv. VA-avdelningen har gjort vissa beräkningar av kostnaderna när det gäller nuvärdet av kommunens VA-system. Dessa beräkningar stämmer väl mot ovan gjorda beräkning.

Av kommunens redovisning framgår att ekonomiskt utfall för underhåll på ledningsnätet är följande under senaste 5 årsperioden: 15,1 mnkr (2011), 14,4 mnkr (2012), 17,7 mnkr (2013), 15,5 mnkr (2014) och 17,8 mnkr (2015). Utfallet sett i genomsnitt under den gångna femårsperioden är därmed cirka **16 mnkr per år**.

Av kommunens redovisning framgår att ekonomiskt utfall för förnyelse av ledningsnätet är följande under senaste 5 årsperioden: 33,1 mnkr (2011), 21,5 mnkr (2012), 22 mnkr (2013), 29,7 mnkr (2014) och 29,2 mnkr (2015). Utfallet sett i genomsnitt under den gångna femårsperioden är därmed cirka **27 mnkr per år**.

När det gäller att bevara kommunens kapital bedömer de intervjuade kommunens situation som besvärlig eftersom förnyelsetakten historiskt varit för liten. Ökning av förnyelsebudgeten har skett med 1 mnkr/år under ett antal år. Behovet visar att förnyelsebudgeten behöver uppgå till 45 mnkr/år. Detta har presenterats för tekniska nämnden i januari 2016 och det finns ett politiskt stöd för ambitionerna att nå dit inom en 10-årsperiod. Under senare år har taxan legat oförändrad, dock kommer en höjning ske av brukningstaxan för 2017 med 6 %.

4.2.1.1 **Bedömning**

Vi bedömer att ledningsnätet i Örebro, med nuvarande anslag för förnyelse, behöver hålla i mer än 200 år ackumulerat, d.v.s. förnyelsen motsvarar drygt 200 års omläggningstakt. Ambitionen att uppnå en årlig förnyelse på 45 mnkr/år innebär att kommunen kommer under 200 år i omläggningstakt vilket vi anser är en rimlig och nödvändig strategi. Vi menar att ambitionen på lång sikt bör vara att närma sig 100 år.

4.2.2 **Planering, verksamhetsmål, statistik, driftsäkerhet och vattenkvalitet**

Enheten för ledningsnät planerar och fördelar det underhåll som ska utföras under året. Som underlag för denna planering finns kartmaterial och ronderingsintervaller. Enligt uppgift har det påbörjats ett arbete att i kart- och VA-banken schemalägga allt underhåll som utförs för att säkerställa och dokumentera arbetet.

Underhålls- och förnyelseåtgärder prioriteras normalt utifrån en långsiktig övergripande underhålls-/saneringsplan som revideras och uppdateras kontinuerligt. Örebro kommun har enligt uppgift legat i framkant när det gäller GIS och planering inom området. Det finns en väl dokumenterad planering för ledningsnätet och en god kunskap om vart behoven är störst, vilka brister som finns i olika områden etc. Ett stort problem som framhålls är att det spelar mindre roll hur väl planerat underhållet är när VA-verksamheten hela tiden får anpassa sig efter andra aktörer såsom kabeldragande verk, gatukontorets insatser etc. Dessa omkullkastar planeringen och det blir "ryckigt". Förnyelseplanen är 4-årig och kan beskrivas som en objektlista med prioriterade projekt. Ett utvecklingsområde som man framhåller är på vilka grunder prioritering ska ske av vilka förnyelseprojekt som ska prioriteras. Grundstrategin är att man väljer insatser där man får

störst effekt. Exempelvis är mängden ovidkommande vatten en nyckelfaktor vid förnyelse (se vidare nedan).

I ett särskilt projekt kallat "Uppströmsarbetet" tilldelades VA-verksamheten kommunens kvalitetspris 2015. Arbetet bestod i att kartlägga och analysera föroreningar och påverkan från det omgivande samhället (jordbruk, enskilda avlopp mm.) på vattentäkten Svartån. I projektet ingick även att titta på förekomst av ovidkommande vatten, status på ledningar mm.

Under 2015 antog tekniska nämnden ett styrdokument för hantering av dagvatten, vilket innebär att verksamheten kan arbeta strukturerat och målmedvetet för att styra fastighetsägarna att koppla bort dagvatten från spillvattenledningarna. Det finns enligt uppgift fortfarande många hus som är felkopplade.

Av kommunens strategidokument framgår att VA-verksamheten står inför stora utmaningar och att stora delar av ledningsnätet måste förnyas. Dessutom växer staden kraftigt vilket kräver utbyggnad av VA-försörjningen. Kommunen beslutade 2014 om en utbyggnadsplan för vatten och avlopp. Planen beskrev vilka områden som var prioriterade för utbyggnad och tidsplanering för olika projekt. De senaste två årens kraftiga tillväxt har gjort att planen behöver ses över. Planen revideras och beräknas kunna vara klar för beslut under 2017. Det som uppges vara ett hinder för en ambitiös utbyggnadsplan är arkeologiska undersökningar, markfrågor (juridik) men även personella resurser. Den reviderade planen kommer sannolikt bli något mindre omfattande än den ursprungliga planen.

För VA-verksamheten gäller som övergripande mål att utveckla verksamheten enligt de politiska strategiområdena: Hållbar tillväxt och Trygg välfärd. Enheten för vatten och avlopp har formulerat målet utifrån strategiområdena på följande sätt: *"Örebro kommun ska tillhandahålla en säker, energieffektiv produktion av dricksvatten och rening av dag- och spillvatten med hållbar förnyelsetakt"*.

Av årsberättelsen för tekniska nämnden 2015 framgår statistik för de senaste årens dricksvattenprover som föranlett anmärkningar. 2013 gjordes 513 prover där 11 hade anmärkningar. 2014 gjordes 516 prover där 9 genererade anmärkning och 2015 gjordes 574 prover där 17 visade på anmärkningar.

Enligt intervjuade är ovanstående indikatorer missvisande och behöver göras om. Att anmärkningar noteras är enligt uppgift inget konstigt och består uteslutande i lågt pH-värde. Nyligen genomförda investeringar i vattenverket ska enligt uppgift ha åtgärdat grunderna till anmärkningarna kring lågt pH.

Sedan incidenten med Svampen 2014 har det enligt uppgift från Miljökontoret inte varit några allvarliga anmärkningar på dricksvattnet.

Verksamhetsmätt och nyckeltal

	2011	2012	2013	2014	2015
Renad volym i m ³	16 377 810	18 472 859	17 070 733	18 195 407	17 705 400
Ovidkommande vatten (inläckage) %	42 %	48 %	45 %	48 %	45 %
Producerad/levererad vattenmängd i m ³	12 580 905	12 376 629	12 408 694	12 323 558	12 515 469
Vattenförlust (utläckage) %	24 %	23 %	24 %	24 %	23 %
Debiterad vattenmängd m ³	9 534 000	9 508 000	9 409 000	9 379 000	9 600 000

Av tabellen ovan framgår att det finns ett omfattande inläckage av ovidkommande vatten (förhållande mellan mängd debiterad vattenmängd och behandlat spillvatten¹). Det årliga genomsnittet för den senaste femårsperioden är 45 %. Nivåerna på andelen ovidkommande vatten känns igen från andra kommuner. Nivåerna är delvis en indikator som vittnar om ledningsnätets status. Inläckaget uppstår ofta genom inträngning av vatten från dagvattenledning till spillvattenledning då dessa ledningar ligger i samma rörgrav och att ledningarna är otäta. En annan förklaring är felkopplade ledningar. De stora regnmängderna under senare år har sannolikt ökat på inläckaget. Att minska det ovidkommande vattnet uppges vara ett prioriterat mål. Projekt för att minska inläckage är prioriterade i verksamheten.

Vattenförlusterna (förhållandet mellan producerad och debiterad mängd vatten) uppgår till ett årligt genomsnitt på kring 23 % av den genomsnittliga årliga producerade mängden vatten för den senaste femårsperioden.² Nivåerna på vattenförlusterna känns igen från andra kommuner.

När det gäller avloppsstopp och vattenläckor förs statistik på detta. Man kan konstatera att antalet avloppsstopp utifrån de senaste fem åren uppgår till genomsnitt på 46 st/år. När det gäller vattenläckor är motsvarande genomsnittliga siffra 76 st/år. Nyligen har man inrättat en ny tjänst i verksamheten som särskilt ska jobba med fett-/oljeavskiljare och information och förbättringar kring detta.

¹ Marginell påverkan på renad volym utgörs av slamtömning av enskilda avlopp.

² I denna uppgift ingår inte oregistrerade uttag såsom räddningstjänstens vattenanvändning.

4.2.2.1 **Bedömning**

Ambitionshöjningar och ett strategiskt inriktat arbete med att öka förnyelsetakten på ledningsnätet samt genomförda investeringar i vattenverk och reningsverk bidrar till kvalitetshöjningar i verksamheten.

Nivån på det ovidkommande vattnet ligger konstant under senare år och bör även fortsättningsvis vara en sådan parameter som väger tungt vid planering av förnyelseinsatser.

Vi bedömer att enhetens strategiska planering är ändamålsenlig. Ett hot är verksamhetens förmåga att behålla och rekrytera kompetent personal.

4.2.3 **Beredskapsplan för vattenförsörjningen**

Örebro kommun har en beredskapsplan för insatser inom kommunala vattenskyddsområden. Planen är daterad 2015-09-24. Planen har tagits fram i samarbete mellan Nerikes brandkår, miljökontoret och tekniska förvaltningen i Örebro kommun.

Planen syftar till att säkerställa att räddningstjänst och saneringsåtgärder i samband med olyckor och liknande hanteras så att grundvatten inom skyddsområdet inte förorenas.

I planen regleras ansvarsfördelning mellan olika aktörer i samband med olyckor. Likaså beskrivs arbetsgång vid olycka med risk för vattenförorening.

Beredskapsplanen ska ses över och uppdateras en gång per år. I uppdateringen ingår att samla representanter från brandkår, miljökontor och tekniska förvaltningen och göra en bedömning om de erfarenheter man fått under årets insatser. Uppdatering är inte gjord.

Kommunen har också en nödvattenplan, daterad 2015-06-10, som upprättats av konsult. Planen innehåller åtgärdslista för olika orter i kommunen i händelse av avbrott i vattenförsörjningen. Det största vattenverket Skråmsta försörjer i princip hela kommunen. Autonoma vattenverk för mindre orter finns också. Åtgärdslistorna visar vem som ska kontaktas, antal tankar/bilar som behöver anlitas, väktare, prioriterade konsumenter (sjukhus, vårdinrättningar, tillagningskök) och deras vattenbehov etc. Nödvattenplanen är enligt uppgift heltäckande och omfattar alla samhällsviktiga enheter såsom skolor, förskolor, äldreboenden, vårdcentraler etc.

Under 2015 medverkade enheten för vatten och avlopp i en kommunövergripande krisövning "Nödvatten stor stad" tillsammans med kommunledningskontoret och berörda förvaltningar. Övningen gav underlag för vad vatten och avlopp behöver fortsätta att arbeta med för att kunna hantera en eventuell kris. En slutsats från övningen blev att nödvattenplanen behöver göras tydligare/enklare samt mer kommunicerbar. Planen behöver också förankras på ett bättre sätt.

Någon beredskapsplan för hantering av katastrof i avloppshantering finns inte. Dock finns instruktioner kring hanteringen vid breddning. I en genomförd riskanalys har också konstaterats att reningsverket behöver reservkraft vilket numera finns. Miljökontoret anser att det borde finnas en beredskapsplan för hantering av katastrof i reningsverken.

4.2.3.1 **Bedömning**

Vi bedömer att beredskapsplanen behöver uppdateras. Vi ser positivt på att aktuella aktörer involveras i översynen så som planen föreskriver. På detta sätt får man in praktiska erfarenheter och översynen blir inte bara en administrativ uppgift.

Även nödvattenplanen är viktig att hålla ajour, exempelvis när nya samhällsviktiga enheter tillkommer i kommunen.

Vi anser att en beredskapsplan för hantering av katastrof eller incidenter i reningsverken bör tas fram.

4.2.4 **Säkerställd kapacitet och tillgång till reservvatten**

I kommunens budget och strategidokument för 2016 med plan för 2017-2018 framgår specifikt när det gäller dricksvatten att kommunen behöver säkra dricksvattnet. Inga större enskilda vattentäkter och inte heller kommunens huvudvattentäkt Svartån omfattas idag av vattenskyddsområden. Arbetet med att skydda större enskilda vattentäkter har påbörjats och fortsätter 2017

För att stärka vattenförsörjningen i staden byggs 2017 en ny vattenreservoar. Nuvarande ("Svampen") har en kapacitet på 9 000 m³. Den nya ska ha en kapacitet på 15 000 m³.

Kommunen tar idag vatten från Svartån som inte anses badbar. Vattnet filtreras i åsar så att vattentäkten blir en konstgjord grundvattenreservoar. Åsarna där E20 passerar är inte klassat som vattenskyddsområde. Vattnet som tas ut efter filtreringsprocessen håller dock bra kvalitet.

Örebro kommun saknar i dagsläget reservvattentäkt, vilket är en betydande säkerhetsrisk.

Flera kommuner i länet förutom Örebro riskerar problem med tillgång på bra dricksvatten då alternativ till befintliga täkter är begränsade. I Örebro kommuns fall är alternativen uttömda. Mot denna bakgrund pågår ett samverkansprojekt där 6 av länets kommuner tillsammans med Örebro ingår för att utreda möjligheterna att ta vatten från Vättern som huvudvattentäkt och istället låta nuvarande ytvattentäkter bli reservvattentäkter. Ingen av de samverkande kommunerna har i dagsläget en reservvattentäkt. Projektet är långsiktigt och kräver omfattande undersökningar och ekonomiska investeringar.

Projektet drivs till stor del av Länsstyrelsen via Länsrådet. Örebro har en projektledare avsatt till projektet. Ambitionen är att fatta någon slags inriktningsbeslut inom en inte alltför avlägsen framtid. Utredning och projektering pågår bland annat för att få fram upphandlingsunderlag som i sin tur kan ge indikationer på prislapp för olika delar i projektet. En åsikt som framkommer i granskningen är att projektet om vattentäkt och reservvattentäkter kanske borde drivas hårdare från samhällsbyggnadskontoret. VA-perspektivet borde enligt uppgift ha ett större fokus i den övergripande samhällsplaneringen i kommunen.

Enligt uppgift är tanken att bilda ett gemensamt VA-bolag med kommunerna som delägare. Någon konkret tidsplan för projektets olika delar finns inte i dagsläget.

4.2.4.1 *Bedömning*

Frågan om ny vattentäkt samt framtida reservvattentäkter menar vi är av avgörande betydelse för kommunen och bör ges hög prioritet i alla kommunala instanser.

4.2.5 **Samordning och kostnadsfördelning mellan VA- och skattekollektiv**

Samordning och samplanering av insatser i gatukroppen är en stor utmaning för Örebro precis som för övriga kommuner. EON äger fjärrvärmen i Örebro vilket gör att kommunen inte förfogar över hela planeringen. Dock menar man att dialogen med andra kabeldragande verk är god och att VA-verksamheten försöker anpassa sitt arbete till andra aktörers insatser. Detta är samtidigt en faktor som skapar ryckighet i den egna planeringen och kan omkullkasta projekt som planerats tidigare. Regelbundna möten med aktuella aktörer genomförs. Vid nybyggnation upplevs samplaneringen bra. Det är svårare med helhetssyn vid ledningsförnyelse. Från och med 2017 kommer man implementera ett planeringssystem där man ska se alla aktörers planerade insatser. Systemet tillämpas i Göteborg. För detta system har det anställts en särskild person.

Ledningsnätet finansieras av VA-avgifter. Lagstiftningen medför att kommunen inte tillåts överföra medel från VA-kollektivet till verksamhet inom skattekollektivet. Några nedtecknade riktlinjer om principer för kostnadsfördelning i gemensamma projekt eller återställning finns inte. Intervjuade upplever inte att kostnadsfördelningen idag innebär att VA-kollektivet "bidrar" till den skattefinansierade verksamheten.

För avvattning av allmän platsmark kan huvudmannen ta ut avgift av ägarna till fastigheter inom planområdet. I Örebro kommun saknas enligt uppgift överenskommelse med väghållare att dessa ska betala brukningsavgift för ytor som avvattnas genom VA-anläggningen. Å andra sidan ersätter inte VA-kollektivet kommunens kostnader på grund av att den allmänna VA-anläggningen är förlagd i kommunalt förvaltd mark.

4.2.5.1 *Bedömning*

Kommunen har inga dokumenterade riktlinjer för kostnadsfördelning mellan VA-kollektiv och skattekollektiv vid gemensamma insatser/samordningsinsatser. Vi anser att sådana riktlinjer bör upprättas för att säkerställa att VA-kollektivet inte subventionerar skattefinansierad verksamhet.

Vidare bör det utredas vilka avgifter som ska tas ut mellan skatte- respektive avgiftskollektivet. Kostnadsberäkningar i dessa avseenden bör göras och erforderliga överenskommelser bör träffas mellan kollektiven.

KPMG, Dag som ovan

Kristian Gunnarsson

Certifierad kommunal yrkesrevisor